ОСНОВАНЪ 1915 ГОД. СОФИЯ, 9 ЮНИЙ 1930 ГОД. ЦЕНА 2 ЛЕВА БРОЙ 49

ВЕСТНИКЪ НА ВЕСТНИЦИТЕ

ИЗДАНИЕ НА ДРУЖЕСТВОТО НА СТОЛИЧНИТЪ ЖУРНАЛИСТИ

37

Първото бойно наше знаме

(Изъ „Споменитѣ на капитанъ Василъ Вълковъ")

Скжпо и свещено е за всѣки българинъ Самарското знаме, което бѣ покрито съ слава при бойнитѣ подвизи на нашитѣ безсмъртни опълченци презъ освободителната война. То, обаче, не е нашето първо бойно знаме. Капитанъ Василъ Вълковъ отъ Котелъ въ своитѣ спомени, публикувани презъ 1872 г. въ Браила, ни съобщава, че и презъ Кримската война нашитѣ доброволчески отряди сж се сражавали подъ националното, българско, а не руско знаме. Наистина, още отъ книгата на д-ръ В. Беронъ „Археологически и исторически изследвания" (Търново, 1887 год.) се знаеше, че презъ 1853 г. въ с. Бжнещи, до Букурещъ, по нареждането на българския комитетъ „Епитропия" тържествено било осветено знамето на българскитѣ доброволци. За съжаление, покойниятъ д-ръ В. Беронъ, който е билъ дѣловодитель на „Епитропията", не ни съобщава отъ кого е било дадено това знаме и какво е било то — руско или българско. Понеже ни липсватъ тия сведения, славата на първото наше бойно знаме засега се пада на знамето, осветено въ Мачинъ (северна Добруджа) на 28 мартъ 1854 г., за което срѣщаме интересни сведения на стр. 151-156 отъ „Споменитѣ на Василъ Вълковъ".

Екстерниранъ отъ Влашко и Молдова следъ потушаването на революцията презъ 1848 г., капитанъ Василъ Вълковъ, следъ дълги перипетии въ Турция, се завръща при семейството си въ Браила презъ 1853 г.

„За да бжда полезенъ на отечеството си, пише той, взехъ активно участие въ избухналата война и по тоя случай бидохъ възнаграденъ отъ Русия съ единъ орденъ за дворянство и съ другъ единъ съ лика на императора. Тия ордени ми се дадоха, задето възкреснахъ българското национално знаме, което бѣ затъмнѣло повече отъ 400 години. Емблемитѣ на това бойно народно знаме бѣха: полето отъ червена коприна, на едната страна въ лѣво изработенъ въ злато св. Георги, на другата страна въ дѣсно кръстъ, а предъ кръста лъвъ съ следния надписъ отъ златни букви на български езикъ:

„Братя, за вѣра и отечество
Съ нами Богъ!
Да живѣе Николай Павловичъ I"

Отъ другата страна извѣзано:

„Покоряйте се язици
Съ нами Богъ!"

Това национално знаме се освети въ Мачинската черква. За него бидоха издадени три атестати: единия се намира у менъ, вториятъ е въ Русия, третиятъ е заедно съ знамето, което се съхранява у. . .

Атестатътъ, писанъ на български езикъ, гласи буквално:

„Въ днитѣ на Негово Величество Императора Всеросийски Николай I, всемилостивиятъ покровитель на българитѣ, въ лѣто Господнѣ хилядо осъмъ стотинъ петдесеть и четири, на 28 мартъ, недѣля, на седъмнадесетия день отъ превзимането на Мачинъ отъ рускитѣ войски, господинъ капитанъ Василъ Петровичъ Вълковъ, роденъ въ Котелъ, България, съ съизволението на Негово Прѣвъзходителство Генералъ Майоръ Сергей Гавриловичъ, кавалеръ на много ордени, главенъ командантъ на милицията въ Мачинъ и Браила, направи за българския народъ, за да се освети и тържествено издигне, българско знаме. Днесъ, въ черквата на Майинъ, съ храмъ св. Апостоли Петъръ и Павелъ, стана тържественото осветяване на знамето, при служението на тѣхни священичества Иеромонахъ Теодосий, йерей Маринаке Димитриевичъ, йерей Марко Стоеновичъ, въ присжтствието на военния комендантъ на Мачинъ майоръ Бержински, заедно съ всички военни служащи, и граждани.

„Емблемитѣ на националното знаме сж: отъ една страна бѣлъ кръстъ на червено поле, а до него изправенъ лъвъ съ надписъ отгорѣ: *„Богъ съ нами! Дръжте братя за вѣра и отечество!* На другата страна изобразенъ св. Георги, а отъ горѣ другъ надписъ: *Да живѣе покровителя нашъ Великия Императоръ Николай Павловичъ!"* На края другъ надписъ: *„I-ия български павильонъ 1854 г. януарий1."*

„За да се помни на вѣки, състави се настоящия атестатъ въ три автентични екземпляри, отъ които единиятъ ще се даде на Негово Превъзходителство генерала, за да го препрати въ руското министерство, другия ще се даде на дарителя въ знакъ на почить и признателность, а третиятъ ще се съхранаява въ. . .

Мачинъ, 1854 г.

(Подписали): Йеромонахъ Нил. Гавриловичъ, йеромонахъ Теодосий, йеромонахъ Маринаке Димитриевичъ, йерей Марко Стояновичъ, Василъ Вълковъ, Боби Лазаровичъ, секретарь Николай Ивановъ Бастуровъ, Минчо Влади, Алекси Д. Сакули, Иваница Ивановичъ, Иорданъ Калинъ, хаджи Радуканъ Вълковичъ, Николай Вълчйовъ, Крумъ Върбиновъ, Христо Георгиевичъ.

(Отдоле придподписалъ): командантъ на Мачинъ С. Гавриловичъ".

Това знаме било дадено на трета българска рота, подъ команданта на Христо Кашикчиолу, Офицеръ въ ротата е билъ и нѣкой си Иванчо отъ Шуменъ. Третата рота е действувала при обсадата и бомбардировката на Силистра, заедно съ другитѣ части отъ армията на генералъ Лидерсъ. Осветено въ мачинската черква, знамето е получило своето бойно кръщение въ боеветѣ около Силистра.

За това свето наше знаме капитанъ Вълковъ ни дава още една интересна подробность. Въ щаба на генералъ Лидерсъ се е числилъ полковникъ Спиридонъ Палаузовъ, сина на голѣмия български родолюбецъ и благодетель Николай Степановичъ Палаузовъ отъ Габрово. При срещата си съ капитанъ Василъ Вълковъ въ щаба на армията полковникъ Палаузовъ, бидейки отъ български произходъ, живо се е заинтересувалъ за българското знаме. Ето какво бележи по тоя случай Вълковъ въ своитѣ спомени:

„Желаейки да види българския стягъ, полковникъ Палаузовъ каза да му го донеса. Възмутенъ, азъ му забележихъ, че той нѣма хаберъ отъ честьта, която се дължи на едно знаме.

— Какъ може да ти се донесе предъ краката националното знаме, когато и самъ командуващиятъ армията отиде пешкомъ и гологлавъ, за да се поклони и цѣлуне знамето?

Тогава полковникъ Палаузовъ се опжти къмъ 3-а българска рота, дето бѣ националното знаме, поклони се и го цѣлуна, удивлявайки се твърде много отъ емблемитѣ, особено отъ символичния надписъ".

* * *

Кримската война се свърши нещастно за българитѣ. Тя излъга надеждитѣ и на капитанъ Василъ Вълковъ, който бѣ зарѣзалъ 12-тѣ си дюкяни въ Браила и бѣ далъ мило и драго за освобождението на своето поробено отечество. Съкрушенъ, заедно съ рускитѣ войски той се оттеглилъ въ Бесарабия и предстоялъ въ Кишиневъ до 1856 год. За жалость, въ своитѣ спомени капитанъ Вълковъ не ни съобщава нищо за по-нататъшната сждба на любимото му знаме, което справедливо нарича първо национално бойно знаме на българитѣ. Когато ще се изследватъ архивитѣ на руското военно министерство, може би, ще се намѣрятъ диритѣ на тая свещена реликва за насъ.

Букурещъ, 21 май 1930 г.

Никола Трайковъ